

Své zrakové postižení vnímám velmi pozitivně,

říká prajzský bluesman **Lubomír Bužma Khýr**

Když mi můj kolega a kamarád Ivo Mludek jednoho dne zavolał, že by bylo fajn udělat rozhovor s Bužmou, věděla jsem jen, že jde o bluesového zpěváka z Pražské. Když jsme se o pár týdnů později sešli a já si poslechla jeho životní příběh, nestáčila jsem se divit. Lubomír Bužma Khýr je neuvěřitelně optimistický člověk, na jehož příkladu lze snadno demonstrovat, že když člověk něco opravdu chce, tak to jde, a nezabrání mu v tom ani zdravotní postižení. Bužma, jak mu jeho přátelé říkají již od vysoké školy, měl prestižní a dobře placené místo bankovního ředitele. Pak ale nečekaně přišel o zrak a tuto pozici musel ze dne na den pověsit na hřebík. Někdo by se možná zhroutil, Bužma ale místo toho oprášil kytaru a se svým handicapem se naučil plnohodnotně žít. Nejen o jeho lásce k hudbě a životě si povídáme v následujícím rozhovoru.

■ **Jak se z úspěšného bankovního ředitele stal muzikant na plný úvazek?**

Praxi v bankovním mám osmnáct let. Pracoval jsem jako oblastní ředitel ve stavební spořitelně a pak jsem byl posledních deset ředitelem hypotečního centra v Ostravě. Můj život se ale během jedné krátké chvíle velice rychle změnil.

■ **Co se stalo?**

V srpnu roku 2016 se mi začaly trhat sítnice. Nejdříve na levém a pak na pravém oku. Projevila se skrytá vrozená vada, o které nikdo nevěděl. Tenkrát jsem se sám sebe ptal, co to pro mě znamená a kam se mám nasměrovat. Okamžitě jsem si odpověděl, že si musím vybudovat nějakou rentu, abych nebyl závislý na chození do práce a mohl celý život strávit s kytarou na zádech. To se vyplnilo. Uvědomil jsem si, že dělám to, co jsem vždycky dělat chtěl, a své postižení jsem vnímal a vnímám velmi pozitivně. Ke kytarám jsem přilnul ještě víc než předtím a začal jsem se také daleko víc věnovat svému zdraví. Dnes mám o deset kilo méně a jsem v daleko lepší kondici.

■ **Vaše postižení se nazývá praktická slepota. Co vlastně vidíte?**

To se těžko vysvětluje. Na levém oku mám z velké části amputovanou sítnici a její zbylá část není plně funkční. Na levé oko tedy nevidím skoro vůbec. Pravé oko, na kterém jsem závislý, je na tom dostatečně lépe. Rozeznám světlo a tmou, pohyb pod nohama. Vidím skoro všechno, ale tak, že je mi to prakticky k ničemu. Rozeznám jen to základní. Vidím, že tady jste, že máte výrazné brýle, že na sobě máte bílé sako, ale do tváře vám nevidím. Můj mozek fixuje vaši

osobu podle jiných věcí, než je vaše tvář.

■ **Když se na vás dívám, působíte na mě, jako byste žádné postižení neměl. Jak jste se naučil takto fungovat?**

Zpočátku se mi stávalo, že jsem neodhadl vzdálenost. Například, když jsem dával věci do ledničky, tak jsem je pustil a ony spadly na zem před ledničkou. Pak jsem se naučil používat obě ruce a nejdřív si osahat polici. Chybí mi prostorové vidění a taky mám zúžené vidění, což znamená, že doleva nevidím vůbec. Pokud je někde větší dav lidí, nosím skládací bílou hůlku, abych jim nemusel vysvětlovat, že když na ně šlápnu, tak jsem nechtěl. Dříve mi lidé nadávali, že jsem hulvát a že mám dávat pozor. S bílou hůlkou se to nestává. A když ano, tak se mi omlouvají, že tam stoupili.

■ **O jeden smysl jste skoro přišel. Projevily se u vás nějak výrazněji ty další?**

Hodně si uvědomuji, jak důležitá je intuice. Když mi něco spadne, intuice mi napoví, kam mám sáhnout. Možná je to ale můj mozek, který funguje jinak. Chodím na masáž k paní, která je slepá. Chtěl jsem jí zaplatit, ale ona mi řekla, že to mám zadarmo. Poprvé jsem její dárek přijal, ale když odmítla peníze podruhé, položil jsem jí na lehátko dvě stovky. Paní přišla, peníze vzala z lehátka a dala mi je zpátky. Vysvětlovala mi, že je vidí, ale jinak – zapojuje jiné smysly, jedním z nich může být právě ta intuice.

■ **Všímám si, že používáte moderní technologie. Předpokládám, že**

vám hodně usnadňují život.

Používám tablet od Apple, který počítá s tím, že jejich zařízení budou používat silně slabozrakí nebo nevidomí lidé. Když třikrát kliknu na nějakou zprávu, ten software mi ji nahlas přečte. Je to užasně, ale stát má navzdory velmi štědrým příspěvkům na kompenzační pomůcky právě s Applem problém.

■ **Jak to?**

Protože je to podle státu nadstandard. Kupoval jsem si počítač od

jiné značky než Apple a musel zvládnout program, který mluví. Notebook stál čtyřicet tisíc korun, dalších devadesát tisíc stály softwary. Já jsem řekl, že chci radši Apple za šedesát tisíc, který má ten software v sobě, a stát na tom ještě ušetří. Navzdory velmi vstřícnému osobnímu přístupu to nakonec úředníci museli odmítnout s tím, že Apple mají v tabulkách jako nadstandard. Tomu opravdu nerozumím.

co visela na zdi (smích). Naučil jsem se jednu písničku od Katapultu a zahrál ji rodičům. Asi dva nebo tři týdny se nic nedělo a pak jsme jeli k prarodičům na jižní Moravu. Když jsme jeli přes Olomouc, táta zastavil a řekl, ať jdu s ním. Přišli jsme do prodejny hudebních nástrojů, kde mi koupil tu nejlevnější kytaru, která tam byla. Pamatuji si, že jsem ji postavil na křeslo a díval se na ni jako na svatý obrázek. Byl jsem tak šťastný. A vydržela mi dlouho – do té doby, než mi ji ve čtvrtáku na intru rozsedl kluci.

■ **Cím vás dostal právě blues?**

Měl jsem sice spoustu bigbitových kapel, ale bluesovou muziku jsem chtěl dělat vždycky. Naprosto zásadní pro mě byla deska Led Zeppelin, Robert Plant tam hrál na foukací harmoniku. A pak deska Zlípového dřeva od Petra Lipy. Měl jsem kapelu Bužma band, která už sice nefunguje, nicméně ty písničky žijí dál a hrají je moji tři synové. Mezitím jsem hrál v různých projektech, například s polským bluesma-

■ **Daří se vám propojovat váš handicap s hudbou?**

Protože dělám muziku, kde používám hodně nástrojů, musel jsem se s tím nějak sladit. Kdysi se mi všechny nástroje vešly do kufru od auta, ale teď řídit samozřejmě nemůžu. Začal jsem přemýšlet, jak ty nástroje budu převážet, a pak jsem objevil firmu, která vyrábí lehké skládací vozíky. Na vozík dám dvě kytary, na zádech mám banjo a jednu vlasek.

■ **Jak dlouho se hudbě věnujete?**

Od puberty. V jedenácti letech jsem se naučil hrát na kytaru a chtěl jsem, aby mi ji rodiče koupili. Táta mi tehdy řekl: „No to určitě! Bavit jsem se s kolegy v práci, koupil holce kytaru, peněz to stálo, teď to visí na stěně a nikdo na to nehraje.“ Řekl jsem si, že tudy cesta nepovede, a šel jsem si půjčit kytaru k sousedce. Tu,

nem Markem Wojtowiczem. Deset let jsem taky působil s Petrem Ritzkou v duetu Retro Blues a koncertně i autor-sky jsem spolupracoval s dnes již nežijící legendou folk bluesové scény Pepou Streichlem. Pak jsem se osamostatnil, buď doval si svou značku Bužma a nastoupil svou vlastní dráhu. Dělám to už čtyři roky a dnes koncertuju po celé republice, jezdím i na Slovensko a do Polska. Kromě své sólové dráhy hraju v duetu s Matějem Ptazskem, který je tady považován za špičku. Mimo jiné je to spisovatel, fotograf a cestovatel, několik let žil v Kolumbii a v Ekvádoru. V prosinci ho představím v Kupe, kde uděláme společný koncert.

■ **V Kupe jste měl koncertovat tento pátek 9. října v rámci Dnů umění nevidomých. Koncert byl ale kvůli koronaviru přeložen na 5. listopa-**

du. Můžete akci více přiblížit?

Když jsem se dozvěděl, že sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých, kde pracuji od února, pořádá každoročně Dny umění nevidomých, nabídl jsem jim spolupráci. Tato akce má jednoduchý cíl – prezentovat činnost organizace, která podporuje nevidomé lidi, směrem k veřejnosti.

■ **Co říkáte na rozhodnutí ministra zdravotnictví Romana Prymuly zakázat na čtrnáct dní zpěv?**

Vnímám to jako součást opatření ke zpomalení šíření Covidu-19 a chtěl bych věřit tomu, že tato opatření jsou podpořena odborností. Pokud ale například v předvolební debatě premiér odpoví profesionální houslistce aktuálně pracující za pokladnou v supermarketu, jak si má plánovat profesní život, následovně: „Já na housle nehraju, tak nevím“, potom si spíše myslím, že si z nás dělájí srandu. A že jsou jejich motivace jiné než nás chránit před nemocí. Zachovávejme tedy veselou mysl, zdravý rozum a tělo a bojme se jenom vlastního strachu, který slouží těm, kteří nám vládnou.

■ **Proč si vlastně říkáte Bužma?**

Ta přezdívka pochází z vysoké školy. Byl

jsem podobný jednomu arabskému studentovi, který se tak jmenoval. Následně jsem zjistil, že i moje příjmení pochází z perštiny.

■ **Vy máte nějaké arabské předky?**

Možná jo, ale nevím o tom. Můj děda z tátovy strany, po kterém mám příjmení, nebyl, co se týče předků, příliš sdílný.

■ **Ve své tvorbě skládáte vlastní texty v prajzském nářečí. Zijete přitom v Hněvošicích, jak to přijali místní lidé?**

Ty prajzské texty jsou žertovné, které pobaví. Bluesová muzika totiž není smutná hudba starého dědka s trumpetou, jak

mi řekl jeden organizátor nějakého folkového festivalu. Chtěl jsem hrát blues česky, protože to tady nikdo moc nedělá a lidi to docení. A o Pražské panuje mnoho legend, ale mně se tam od začátku žilo dobře. Když jsme se s rodinou přistěhovali, zašli jsme se představit sousedům, faráři i starostovi na obecní úřad, abychom se s nimi seznámili. Záleželo mi totiž na tom, aby lidé věděli, že tam chci být rád.

■ **To je docela netradiční přístup...**

Moje bývalá kolegyně z práce žijící v Oldřišově mi vyprávěla, jak ji na Pražské nepřijali. Uvědomil jsem si, že to má určitou logiku. Když přijedete na území lidí, kam se chcete zaplést, ale tak trochu jimi opovrhujete, oni vás samozřejmě nepřijmou. To dá rozum. Snažil jsem se jim ukázat, že nejsem nějaký nafoukanec z města, který jim bude vysvětlovat, jak se co dělá. Naopak jsem si od nich nechal poradit. Místní obyvatelé se mi otevřeli a chodili se ptát, jestli něco nepotřebujeme.

■ **Čemu dalšímu se kromě hudby ještě věnujete?**

Dva dny v týdnu vyučuji seniory angličtinu a informatiku. Nejsem ale lektor, pouze vedu kroužek základů

„Bluesová muzika není smutná hudba starého dědka s trumpetou.“

angličtiny a výpočetní techniky. Moji klienti jsou výhradně senioři mezi sedmdesáti a osmdesáti lety. Je to užasně vidět babičky, které se chtějí naučit pracovat s počítačem a z kroužku odcházejí nadšené, protože už umí skypovat a mohou být v kontaktu s vnoučaty, která žijí v zahraničí. Někdy je to pro mě obtížné, protože ti senioři mnohdy vidí daleko lépe než já, takže si musím svítit tabletem, ale je to super. Někteří z nich si totiž velice dobře uvědomují, že když svůj přístup k výpočetní technice nezmění, tak si za pár let nevyberou ani důchod.

Tereza Piskořová

Lubomír Bužma Khýr

Pochází z Břidličné, posledních osmnáct let pracoval v bankovním. Pozici bankovního ředitele opustil před čtyřmi lety, když po mnoha chirurgických zákrocích přišel o zdravé oči a ocitl se ve stavu praktické slepoty. Ještě více přilnul ke svým kytarám, z nichž se stala práce na plný úvazek. Lubomír Bužma Khýr se věnuje akustické bluesové muzice s českými texty. Hraje na akustickou kytaru, rezofonickou kytaru (dobro), banjo a foukací harmoniku. Jeho repertoár tvoří z velké části vlastní písničky a také tradice gospels s originálními úpravami textů do češtiny. Tento „sólo bluesman“ s banjem či kytarou na klíně, foukací harmonikou ve stojánku v ústech, s pravou nohou na ozvučené dřevěné krabici a s tamburínou na levé noze nejen vypadá, ale i skutečně zní originálně, zejména když při tom zpívá jednu ze svých písniček ve slezském nářečí. Žije v Hněvošicích, je ženatý a má tři syny.

**PRODEJ
NOSNIC**

cena
80,- Kč

FARMA BRUMOVICE

Tel.: 606 101 758